Prima instanţă: Judecătoria Soroca, sediul Florești (judecător R. Rusu-Parii)
Dosarul nr. 2a-44/24 (nr.2-23081518-03-2a-17012024)

CURTEA DE APEL BĂLȚI
Colegiul Civil și de contencios administrativ
DECIZIE

15 octombrie 2024 **mun. Bălți**

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecător Elena Grumeza
Judecătorii: Natalia Chircu, Dumitru Corolevschi
Grefier Cristina Țurcanu

examinând în ședință publică apelul declarat de avocatul Serghei Guțu în interesele apelantului Copacinschi Denis,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Copacinschi Olga împotriva lui Copacinschi Denis, intervenient accesoriu Organul de Tutelă şi Curatelă raionul Floreşti privind decăderea din drepturile părintești,

împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca sediul Florești din 20 noiembrie 2023, -

a c o n s t a t a t :

Pretențiile reclamantului:

La 08.06.2023 Copacinschi Olga s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Copacinschi Denis, intervenient accesoriu Organul de Tutelă şi Curatelă raionul Floreşti privind decăderea din drepturile părinteşti.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a indicat că cu pârâtul Copacinschi Denis s-a aflat în relaţii de căsătorie, în urma acestor relaţii au un copil minor ***** a.n.*****, care la moment locuieşte împreună cu ea în *****, împreună cu soţul actual. La *****, căsătoria dintre ea şi pârât a fost desfăcută, iar copilul minor a rămas să locuiască împreună cu ea.

Susține reclamanta că chiar dacă pârâtul achită pensia de întreţinere a copilului minor stabilită de instanţa de judecată din 31.01.2022 a câte 1500 lei lunar, dânsul nu se interesează deloc de soarta şi sănătatea copilului, mai mult ca atât niciodată nu a sunat să-l felicite cu ziua lui de naştere, ba chiar nici nu cunoaşte cum arată la moment, deoarece de la naşterea copilului nu l-a mai văzut niciodată.

Reclamanta indică că la moment este recăsătorită cu un alt bărbat cu care au împreună un copil. Copilul minor ***** îl cunoaşte drept tată pe actualul şot, *****,

între ei există o relaţie foarte apropiată şi careva diferenţă între copii nu face, soțul o ajută în totul ce ţine de copil, mai mult ca atât fac tratamente care sunt costisitoare şi suma de 1500 lei nu ajunge.

Menționează că de nenumărate ori a încercat să facă legătura cu pârâtul pentru a discuta referitor la copilul minor, însă ultimul nici nu-i răspunde, a încercat prin părinţii ultimului, însă aceştia nici nu doresc să audă de copil.

Consideră că cererea urmează a fi admisă, întrucât este în interesul superior al copilului prin aplicarea unei astfel de măsuri. Menţionează şi faptul că, statul RM ar trebui să fie mai protector cu persoanele minore vizate în litigiile despre decăderea din drepturile părinteşti în cazurile în care părinţii nu se interesează de ei. La caz, pârâtul manifestă o neglijenţă totală şi în latura procesului educaţional, întrucât dânsul nu are nici un interes pentru buna dezvoltare fizică şi intelectuală a copilului.

În drept, pretențiile se întemeiază pe dispoziţiile art.67 lit.a), h), 68 Codul familiei,.

Solicită Copacinschi Olga decăderea din drepturile părinteşti a pârâtului Copacinschi Denis născut la data *****, IDNP *****, în privinţa copilului minor ***** a.n.*****, IDNP*****.

Poziția primei instanțe:

Prin hotărârea Judecătoriei Soroca sediul Florești din 20.11.2023 acțiunea civilă s-a admis. S-a decăzut Copacinschi Denis, domiciliat în *****, IDNP *****, în privinţa copilului minor ***** a.n.*****, IDNP *****, care se lasă spre educarea și îngrijirea mamei Copacinschi Olga.

Solicitarea apelantului:

La 18.12.2023 avocatul Serghei Guțu în interesele apelantului Copacinschi Denis a declarat apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca sediul Florești din 20.11.2023, solicitând casarea hotărârii, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea civilă să fie respinsă.

Argumentele părților:

<u>În susţinerea cererii de apel</u> a invocat că instanţa de fond, examinând în pripă cauza dedusă spre judecare a interpretat în mod eronat prevederile legale, fiind un temei de casare prin prisma prevederilor art. 387 lit.c) CPC apreciind existenţa circumstanţelor de decădere din drepturile părinteşti în contrar cu circumstanţele de fapt a cauzei fiind contrar şi prevederilor art. 386 alin.1) lit.c) Cod de procedură civilă.

La materialele cauzei lipsește dovadă ca în mod intenţionat apelantul să se eschiveze de la exercitarea cărorva obligaţiuni de întreţinere, de educaţie sau instruire a copilului, iar prezenţa deselor plecări peste hotarele ţării în vederea căutării posibilităţii de obţinerea a unor surse de venituri, care nu întotdeauna se soldează cu succese, nu denotă o tendinţă intenţionată, de rea-credinţă a acestuia de neîndeplinire a cărorva

obligaţiuni părinteşti, or din punct de vedere al asigurării financiare, se achită regulat pensia de întreţinere şi copilul nu este pus într-o careva situaţie primejdioasă în dezvoltarea sa fizico-intelectuală, iar faptul că în instituţiile bancare banii sunt puşi pe contul executorului prin persoane interpuse, precum tata şi mama apelantului, nu denotă că aceşti bani sunt ai ultimilor.

Notează că de fapt intimata prin solicitarea de decădere din drepturile părinteşti urmăreşte cu totul altă împrejurare - posibilitatea de perfectare a anumitor acte fără obţinerea de acord de la tatăl copilului, mimând de fapt un pretins litigiu de acest gen, cu litigiu de decădere din drepturile părinteşti, deşi a indicat că de fapt copilul dispune de paşaport, care de altfel reprezintă unicul act necesar pentru a intra şi ieşi pe şi din teritoriul ţării, mai ales că în lumina ultimilor modificări atât a Legii privind intrarea şi ieşirea, precum şi a celei legate de actele de identitate s-a înlesnit în ansamblu modalitatea de obţinere a actelor de identitate, iar cealaltă alegaţie de necesitate de plecare peste hotarele ţării în virtutea necesităţii de tratament a copilului, pentru care la fel ar întâmpina dificultăţi este de notat că ea este una pur declarativă.

Referitor la temeiul de decădere din drepturi părinteşti prevăzut de art.67 alit.h) Codul familiei, menționează că instanţa şi-a rezumat poziţia doar la menţionarea şi citarea acestei prevederi legale fără a dezvolta tezele acelor cazuri, când o cer interesele copilului minor şi dacă ele ar fi de fapt în actuala speţă, or de fapt instanţa de fond în conţinutul hotărârii cataloghează acţiunile/inacţiunile apelantului-pârât drept fapte grave, or nu s-au determinat şi nici nu se determină careva abateri grave-cu reavoinţă a lui Copacinschi Denis.

Totodată, în cadrul şedinţei judiciare autoritatea publică - organul de tutelă şi curatelă indică că este împotriva decăderii din drepturile părinteşti a lui Copacinschi Denis, însă instanţa rezumă poziţia acestei autorităţi doar la Avizul dat preventiv, în care au remarcat că lasă la discreţia instanţei chestiunea în cauză, dar odată cu desfăşurarea procesului, autoritatea anume în şedinţa de judecată şi-a cimentat poziţia de respingere a cererii în vederea menţinerii legăturii pozitive, echilibrate între părinte-copil.

<u>În referința la apel</u> reprezentantul intimatei a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii. A indicat că deoarece prevederile legale permit solicitarea decăderii din drepturile părinteşti şi cînd aceste prevederi se află în deplină concordanţa cu situaţia faptică existentă între părintele biologic şi copil, atunci cînd tatăl biologic nu doreşte să cunoască copilul său, să se intereseze de viaţa lui, să comunice cu copil, ba chiar şi fuge de la copil cînd îl vede, intimata va solicita decăderea din drepturile părinteşti.

S-a menționat că fiind însărcinată, cu o săptămînă pînă la naşterea copilului, intimata Copacinschi Olga a fost bătută de soţ, după care ea a plecat la părinţii săi. De la maternitate intimata a fost întîlnită de naşii de cununie cu apelantul Copacinschi Denis,

care pentru prima dată a văzut copilul şi a condus-o pe intimata pînă la scara blocului părinţilor ei. A doua oară apelantul a văzut copilul peste două zile de la externare din maternitate, cînd acesta a venit prima şi ultima dată la intimata Copacinschi Olga. Mai mult apelantul nu a văzut copilul. În scurt timp, apelantul a depus şi cerere de divorţ la instanţă şi prin hotărârea Judecătoriei Floreşti din ***** căsătoria a fost desfăcută.

După desfacerea căsătoriei, deoarece apelantul nu ajuta la întreținerea copilului, intimata s-a adresat cu acțiune în judecată către apelant privind încasarea silită a pensiei de întreţinere a copilului minor. Pin hotărârea Judecătoria Floreşti din 21.09.2017 s-a obligat apelantul să achite în folosul intimatei pensie pentru întreţinerea copilului minor *****, în mărime de 1/4 cota-parte, care ulterior, prin hotărârea din 31.01.2022 a fost modificată în suma fixă. La moment pensia se achită regulat.

Copilul ***** în general nu ţine minte şi nu cunoaşte pe tatăl său biologic, deşi cunoaşte că este o oarecare persoana care este tatăl lui biologic. Consideră că abandonul copilului său imediat de la naştere şi ulterior, pe parcurs la 7 ani neîntrerupt, nemanifestarea interesului despre soarta lui reprezintă o dovadă incontestabilă a faptului că părintelui nu-i pasă de copilul său, care are nevoie de o întreţinere şi îngrijirea corespunzătoare vîrstei, pentru a-i asigura creşterea, educaţia, dezvoltarea intelectuală, spirituală şi socială.

Consideră că printr-un astfel de comportament inadecvat, de eschivare de la obligaţiunile prescrise nu doar prin lege, dar şi din punct de vedere uman, apelantul Copacinschi Denis şi-a demonstrat dezinteresul său total faţă de copil, ignorîndu-şi îndatoririle părinteşti, prin ce de fapt abuzează direct de statutul său de tată şi obligaţiile ce-i revin şi din acest motiv solicită menţinerea soluţiei de decăderea lui din drepturile părinteşti.

Or, este evident că apelantul Copacinschi Denis se eschivează în totalitate de la exercitarea obligaţiunilor părinteşti, abuzează de aceste drepturi şi obligaţii, care prin definiţia sa includ acţiunile sau inacţiunile sistematice ale părinţilor care pun în pericol sănătatea fizică şi psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condiţiilor de trai, precum şi se răsfrîng negativ asupra învăţăturii şi instruirii copilului, iar în ansamblu formează culpa gravă a apelantului.

Astfel, în situaţia creată sunt lezate drepturile şi interesele copilului minor în mod direct, iar decăderea din drepturile părinteşti a tatălui copilului este în interesul superior al copilului, care trebuie să prevaleze şi nu doar declarativ, dar real, ţinînd cont de toate circumstanţele invocate.

Declarațiile părților în ședința de judecată:

În ședința de judecată reprezentantul apelantului Copacinschi Denis, avocatul Guțu Serghei a susținut apelul, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii pe motivele invocate.

Intimata Copacinschi Olga și reprezentantul său, avocatul Janu Anatolie au solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii contestate.

Intervenientul accesoriu Organul de Tutelă și Curatelă raionul Florești în ședința instanței de apel nu s-a prezentat și n-a comunicat instanței motivele neprezenței.

Dispozițiile art.379 alin.2 Cod de procedură civilă statuiază că neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

În conformitate cu normele legale enunțate supra, Colegiul consideră posibilă examinarea apelului în lipsa părții neprezente.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul civil și de contencios administrativ consideră pasibilă de admitere cererea de apel, din considerentele ce urmează.

Potrivit art.362 alin.1 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de apel constată că dispozitivul hotărârii a fost pronunțat 20.11.2023, iar apelul a fost declarat la 18.12.2023, prin urmare apelul este declarat în termenul legal stipulat la art.362 Codul de procedură civilă.

Potrivit prevederilor art.385 lit.c) Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre.

Conform art.386 alin.1 lit.a) Cod de procedură civilă, hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin.

Probatoriul cauzei denotă faptul, că părțile în litigiu Copacinschi Olga și Copacinschi Denis s-au aflat în relații de căsătorie în care la ***** s-a născut copilul comun *****, potrivit copiei certificatului de naștere/f.d.4/. Prin hotărârea Judecătoriei Soroca sediul Florești din 11.10.2018 căsătoria dintre Copacinschi Olga și Copacinschi Denis s-a desfăcut, potrivit copiei certificatului de divorț /f.d.6/.

Prin hotărârea Judecătoriei Soroca sediul Florești nr.2-458/2017 din 11.10.2017 s-a încasat de la Copacinschi Denis în beneficiul lui Copacinschi Olga pensie pentru

întreținerea copilului minor *****, născut la ***** în mărime de ¼ din toate veniturile, începând cu 12.06.2017 și până la atingerea majoratului de către copil și pensie pentru întreținere personală în mărime de 600 lei, începând cu 12.06.2017 și până la atingerea de către copil a vârstei de 3 ani, fapt ce rezultă din încheierea executorului judecătoresc Zadorojniuc Liliana din 11.10.2017 privind intentarea procedurii de executare nr.114pa-432/2017/f.d.74/.

Ulterior, prin hotărârea Judecătoriei Soroca sediul Florești nr.2-967/2021 din 31.01.2022 s-a modificat cuantumul pensiei de întreţinere a copilului minor stabilit prin hotărârea Judecătoriei Soroca sediul Floreşti din 21.09.2017 şi s-a dispus încasarea lunară de la debitorul Copacinschi Denis în beneficiul lui Copacinschi Olga, pensie pentru întreţinerea copilului minor *****, a.n.***** în mărime de 1500 lei, începând cu data adresării în judecată - 14.06.2021 pînă la atingerea vârstei de majorat a copilului /f.d.75/.

La ***** Copacinschi Olga a încheiat căsătoria cu *****, luând numele după căsătorie Copacinschi/f.d.8/.

La 08.06.2023 Copacinschi Olga s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Copacinschi Denis, intervenient accesoriu Organul de Tutelă şi Curatelă raionul Floreşti, solicitând decăderea din drepturile părinteşti a lui Copacinschi Denis față de copilul minor *****.

Prin hotărârea Judecătoriei Soroca sediul Florești din 20.11.2023 acțiunea civilă s-a admis. S-a decăzut Copacinschi Denis, domiciliat în *****, IDNP *****, în privinţa copilului minor ***** a.n.*****, IDNP *****, care se lasă spre educarea și îngrijirea mamei Copacinschi Olga.

În argumentarea soluției instanța de prim nivel a concluzionat că Copacinschi Denis manifestă o neglijență față de copilul său, neasigurând o întreținere corespunzătoare, neglijând necesitățile fizice și educaționale a copilului său, este inert fată de soarta copilului, nu este preocupat de condițiile în care acesta locuiește, de starea sănătății acestuia, situație ce denotă cert eschivarea acestuia de la exercitarea atribuțiilor părintești; că Copacinschi Denis nu participă la îngrijirea copilului care conform certificatelor medicale anexate la materialele cauzei necesită îngrijire medicală specială, și prin ignoranța ultimului față de starea de sănătate a copilului își manifestă de facto atitudinea neglijentă; instanța a conchis că Copacinschi Denis, de facto, nu își exercită drepturile părintești și achitarea pensiei de întreținere nu este un argument că ultimul și-ar exercita drepturile, or, pensia de întreținere nu este un drept dar o obligație pe care ultimul urmează să o păstreze față de minor pînă la atingerea majoratului.

La 18.12.2023 avocatul Serghei Guțu în interesele apelantului Copacinschi Denis a declarat apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca sediul Florești din

20.11.2023, solicitând casarea hotărârii, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea civilă să fie respinsă.

În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.1,2 Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

Iar alin.6 din art.373 Cod de procedură civilă statuiază că apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

În conformitate cu art.130 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art.5 alin.1 Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Conform art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Iar potrivit art.121 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

În speță, obiectul juridic litigios constituie decăderea tatălui din drepturi părintești.

Referitor la pretenția privind decăderea din drepturi părinteşti instanța de apel precizează că prin drepturile părinteşti, de care părinţii pot fi decăzuţi, se subînţeleg drepturile pe care părinţii le au asupra copilului pînă la atingerea majoratului acestuia sau obţinerii capacităţii depline de exerciţiu, şi sunt legate de educaţia, de dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală a copiilor. Părinţii având prioritate la educaţia lor faţă de oricare alte persoane.

Conform art.60 alin.2 Codul familiei, părinţii poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală a copiilor şi au prioritate la educaţia lor faţă de oricare alte persoane.

Articolul 62 la alin.1 și 4 din Codul familiei stipulează că drepturile părinţilor nu pot fi exercitate contrar intereselor copilului lor. Părinţii nu pot prejudicia sănătatea fizică şi psihică a copilului. Părinţii poartă răspundere, în modul stabilit, pentru exercitarea drepturilor părinteşti în detrimentul intereselor copilului.

Totodată, art.74 alin.1 Codul familiei direct indică că părinţii sânt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material.

Conform art.68 alin.1,2 Codul familiei, decăderea din drepturile părinteşti are loc numai pe cale judecătorească. Acţiunea privind decăderea din drepturile părinteşti poate fi pornită de celălalt părinte, tutorele copilului, autoritatea tutelară locală/teritorială.

Colegiul concretizează că temeiurile de decădere din drepturi părinteşti sunt stipulate la art.67 Codul familiei şi anume: părinţii pot fi decăzuţi din drepturile părinteşti dacă:

a) se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, inclusiv de la plata pensiei de întreţinere;

b) refuză să ia copilul din maternitate sau dintr-o altă instituţie curativă, educativă, dintr-o instituţie de asistenţă socială sau alta similară;

c) fac abuz de drepturile părinteşti;

d) se comportă cu cruzime faţă de copil, aplicînd violenţa fizică sau psihică, atentează la inviolabilitatea sexuală a copilului;

e) prin comportare amorală, influenţează negativ asupra copilului;

f) suferă de alcoolism cronic sau de narcomanie;

g) au săvîrşit infracţiuni premeditate contra vieţii şi sănătăţii copiilor sau a soţului; precum şi

h) în alte cazuri cînd aceasta o cer interesele copilului.

Fiecare din temeiurile arătate reprezintă un temei independent pentru formularea unei cereri de decădere din drepturile părinteşti a unuia sau a ambelor părinţi. Totodată, nu exclude posibilitatea înaintării acţiunii pe unul sau mai multe temeiuri de decădere din drepturile părinteşti a unuia sau a ambelor părinţi.

Instanța de apel remarcă faptul că dispoziţiile art.67 din Codul familiei nu pot fi aplicate în mod automat, ci numai în urma unei examinări din partea instanţelor judecătoreşti, pentru a stabili:

1) dacă au fost săvârşite abateri grave de către părinte, în privinţa persoanei copilului şi

2) dacă este în interesul superior al copilului, aplicarea unei astfel de măsuri.

În jurisprudenţa sa, Curtea Europeană a menţionat că măsurile ce implică decăderea din drepturile părinteşti ar trebui să fie aplicate numai în circumstanţe excepţionale şi pot fi justificate, doar dacă sunt motivate de o cerinţă imperativă, care se referă la interesele copilului. Pentru identificarea interesului superior al copiilor, într-un caz particular, trebuie să se ţină cont de două aspecte: în primul rând, este în interesul suprem al copilului, ca legăturile sale cu familia să fie păstrate, cu excepţia cazurilor, în care familia s-a dovedit a fi extrem de nepotrivită; şi, în al doilea rând, este în interesul superior al copilului, ca acesta să se dezvolte într-un mediu sigur şi liniştit.

Temeinicia acţiunii, care are ca obiect decăderea din drepturile părinteşti urmează a fi analizată având în vedere acţiunile sau inacţiunile, care pun în primejdie sănătatea fizică şi psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condiţiilor de trai şi materiale, învăţătura şi instruirea copilului, circumstanţe, care de fapt şi constituie temelia măsurii decăderii din drepturile părinteşti.

Colegiul notează că ori de câte ori părinţii (sau unul dintre ei) exercită ocrotirea părintească într-un mod contrar intereselor minorului, periclitând prin aceasta dezvoltarea fizică, morală şi intelectuală a copilului, ei riscă să-şi piardă drepturile părinteşti pe cale judecătorească.

Instanța de apel reiterează că decăderea din drepturile părinteşti este sancţiunea prin efectul căreia părintele care îşi exercită drepturile sau îşi îndeplineşte obligaţiile părinteşti contrar intereselor copilului, îşi pierde aceste drepturi. Decăderea din drepturile părinteşti constituie o măsură ce poate fi luată numai în interesele minorului şi urmăreşte protejarea acestor interese.

În acțiunea civilă se invocă drept temei de decădere a lui Copacinschi Denis din drepturi părintești dispozițiile art.67 lit.a) Codul familiei, care prevede că părinţii pot fi decăzuţi din drepturile părinteşti dacă: se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, inclusiv de la plata pensiei de întreţinere și lit.h)- în alte cazuri cînd aceasta o cer interesele copilului.

Potrivit hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.6 din 17.11.2014 Cu privire la practica judiciară de examinare a cauzelor civile ce ţin de decăderea din drepturile părinteşti, pentru decăderea din drepturile părinteşti pe motivul eschivării de de la exercitarea obligaţiilor părinteşti este necesară existenţa unor probe concludente şi

pertinente care ar demonstra cu certitudine că părintele (părinţii) se eschivează cu rea-credinţă, inclusiv cu viclenie, de la exercitarea drepturilor părinteşti.

Articolul 68 alin.3 din Codul familiei reglementează că cererea privind decăderea din drepturile părinteşti se examinează cu participarea obligatorie a autorităţii tutelare locale/teritoriale.

Potrivit avizului nr.903 din 22.06.2023, întocmit de Direcția Asistență Socială, Sănătate și Protecția Familiei Florești Copacinschi Olga este caracterizată pozitiv de către Administrația Publică Locală, ca fiind o persoană onestă, perseverentă, respectuoasă față de oameni, exigentă față de sine, se bucură de popularitate printre populația localității unde își are domiciliul, participă activ și cu entuziasm în lucrul obștesc al satului, se străduie să-i ofere *****ui minor tot necesarul pentru creșterea și educația lui. Copacinschi Denis la fel este caracterizat pozitiv, ca fiind o persoană liniștită, calmă, cu un comportament adecvat; plângeri privind comportamentul nedemn al acestuia nu au parvenit. Direcția Asistență Socială, Sănătate și Protecția Familiei Florești lasă la discreția instanței decăderea din drepturile părintești a lui Copacinschi Denis față de copilul minor ***** /f.d.20/.

Ulterior, Direcția Asistență Socială, Sănătate și Protecția Familiei Florești în avizul nr.1768 din 17.11.2023 a menționat că din discuția telefonică cu Copacinschi Denis a constat că dânsul nu și-a văzut ***** o perioadă îndelungată de timp din cauză că nu se află pe teritoriul țării, fiind plecat la câștig peste hotare. Direcția a concluzionat că deoarece Copcinschi Denis se eschivează parțial de la îndreplinirea obligațiilor părintești, că dânsul nu participă doar la educația copilului minor, cât și la evenimentele din viața acestuia, însă participă financiar la întreținerea copilului, consideră neîntemeiată decăderea lui Copacinschi Denis din drepturile părintești față de copilul ***** /f.d.112/.

La baza solicitării decăderii lui Copacinschi Denis de drepturile părintești Copacinschi Olga a invocat că acesta ignorează copilul, nu-l vizitează, nu comunică, nu se interesează de copil, de starea sănătății lui, de condițiile lui de trai, de dezvoltarea fizică și intelectuală a copilului.

Materialele dosarului confirmă faptul că Copacinschi Denis își exercită obligația de plată a pensiei de întreținere în mărime de 1500 lei pentru copilul minor *****, acest fapt rezultă din certificatul executorului judecătoresc Zadorojniuc Lilia, nr.3765 din 25.08.2023, în gestiunea căreia se află spre executare documentul executoriu nr.2-458/17 din 21.09.2017 și nr.2-967/2021 din 31.01.2022, în care se menționează că debitorul nu înregistrează restanțe la plata pensiei de întreținere /f.d.76/.

Totodată, s-a stabilit că plata pensiei de întreținere în beneficiul Olgăi Copacinschi se efectuiază frecvent de către părinții apelantului, *****, destinația plății fiind achitarea

pensiei de întreținere în beneficiul Olgăi Copacinschi pentru ***** *****, în temeiul documentului executoriu /f.d.84-102/.

Potrivit caracteristicii eliberate de Inspectoratul de Poliție Florești Copacinschi Denis se caracterizează pozitiv, s-a menționat că dânsul duce un mod de viață normal, nu face abuz de băuturi alcoolice; la moment nu este încadrat în câmpul muncii, din discuțiile cu vecinii și persoanele care îl cunosc este caracterizat ca o persoană adecvată, nu face abuz de băuturi alcoolice, nu intră în conflict cu cetățenii; divorțat, are la întreținere 1 copil minor, la moment nu locuiește pe adresa dată și nu se cunoaște locul aflării lui, din spusele rudelor și vecinilor dânsul este plecat peste hotarele Republicii Moldova; nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru/f.d.9,113/.

În confirmarea nr.07 din 21.03.2024 Instituția de Educație Timpurie Licurici nr.7 din or.Florești se menționează că copilul ***** a frecventat instituția din ianuarie 2021 până în iunie 2023, în perioada respectivă tatăl copilului nu s-a prezentat la activitățile extracurriculare sau la ședințe cu părinții/f.d.163/.

În confirmarea nr.110 din 22.03.2024 Liceul Teoretic ”Anton Cehov” confirmă că copilul ***** este elev în *****, este adus la școală și luat de mama acestuia, la activitățile școlii participă doar mama, tatăl copilului nu s-a prezentat/f.d.164/.

Colegiul reține că la cererea d.Copacinschi Olga, Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Nord-Vest a întocmit raportul de evaluare psihologică nr.01-08-01/1581 din 15.04.2024, în concluziile căruia s-a indicat că opinia minorului *****s privind decăderea din drepturi părintești a tatălui Copacinschi Denis este una definitivă și independentă, fiind determinată de lipsa atașamentului față de dumnealui, că minorul cunoaște că Denis Copacinschi este tatăl său biologic, însă din cauza neimplicării acestuia în educația lui *****și a lipsei comunicării între tată și *****, la etapa actuală dumnealui este perceput de către minor ca o persoană străină; în calitate de tată de minor este perceput ***** (actualul soț al mamei), care este numit de *****”tată” și față de care minorul are format atașament sigur; *****a exprimat nedorința de a comunica și a-l vizita pe tatăl biologic Copacinschi Denis /f.d.167-168/.

A mai invocat Copacinschi Olga că Copacinschi Denis nu participă la cheltuielile suplimentare legate de tratamentul copilului și că suma achitată lunar cu titlu de pensie de întreținere nu este suficientă pentru cheltuielile lunare necesare pentru întreținerea copilului.

În acest context, Colegiul constată că la materialele cauzei sunt anexate înscrisuri din cartela medicală a copilului, din care rezultă că copilul are unele probleme de sănătate; la fel au fost prezentate copii de pe bonurile fiscale, cât și în original ce țin de plata unor servicii medicale pentru copilul *****, contractate la clinici medicale private/f.d.80-83/.

Colegiul explică că faptul dat constituie temei de adresare a intimatei cu acțiune în judecată privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere sau încasarea cheltuielilor suplimentare de la Copacinschi Denis, în temeiul art.110 Codul familiei (modificarea cuantumului pensiei de întreţinere) și art.79 Codul familiei (participarea părinţilor la cheltuielile suplimentare în favoarea copiilor), însă la caz, nu poate constitui temei de decădere a tatălui din drepturile părintești. Or, intimata nu a prezentat dovezi privind eschivarea sau refuzul apelantului de la plata cheltuielilor suplimentare.

Din probatoriul administrat completul de judecată conchide că într-adevăr s-a constatat lipsa comunicării dintre tatăl Copacinschi Denis cu ***** *****, însă acest aspect al vieții private a ambelor părți, nu ține de aplicarea sancțiunii legale, extrem de dure – decăderea din drepturi părintești, în situația în care acest comportament al tatălui nu aduce daune interesului superior al copilului.

Or, o asemenea abordare a propriului său copil ține de aspecte și legături psiho-emoționale, ce depășesc competența de implicare a instanțelor judecătorești, cauza civilă dedusă judecății urmând a fi examinată sub aspectul întrunirii condițiilor de decădere din drepturi părintești rezultate din prevederile legale aplicabile speței.

Instanța de apel notează faptul, că pentru ca o persoană să fie decăzută din drepturile sale de părinte în baza temeiului indicat în acțiune, trebuie constatată atât o eschivare cu rea credință de la exercitarea obligațiilor sale părintești, cât și faptul, că această eschivare trebuie să aibă un caracter complet, săvârșit cu intenție de la exercitarea tuturor obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere, dar și comiterea altor acțiuni amorale, periculoase abuzive în privința propriului său copil.

În situația din speță, se constată doar lipsa comunicării între tată și *****, însă aceste acțiuni, deși pot aduce prejudicii de ordin moral copilului, totuși nu pun în pericol securitatea și viața acestuia.

Reieșind din cele constatate, Colegiul apreciază ca fiind neîntemeiată acțiunea civilă formulată de Copacinschi Olga privind decăderea din drepturi părintești a lui Copacinschi Denis față de copilul lor minor comun *****, dat fiind că decăderea din drepturile părinteşti ar trebui să fie aplicată numai în circumstanţe excepţionale, când s-a stabilit că părintele prin acţiunile sau inacţiuni pune în primejdie sănătatea fizică şi psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condiţiilor de trai şi materiale, învăţătura şi instruirea copilului, că părintele exercită ocrotirea părintească într-un mod contrar intereselor minorului, periclitând prin aceasta dezvoltarea fizică, morală şi intelectuală a copilului, ceea ce nu se atestă în speță.

Potrivit jurisprudenţei CEDO, în cauzele de acest fel, examinarea elementelor care servesc cel mai bine interesele copilului este întotdeauna de o importanţă fundamentală (cauza Johansen împotriva Norvegiei, hotărîrea din 07.08.1996, Culegerea 1996-III,

paragraful 64), interesul copilului trebuie considerat ca fiind primordial şi că doar un compartiment deosebit de nedemn poate determina ca o persoană să fie privată de drepturile sale părinteşti în interesul superior al copilului (cauza Gnahore împotriva Franţei, nr.40.03/98, paragraful 59, CEDO 2000-IX şi Johansen citată anterior, paragraful 78).

Totodată, CEDO subliniază totuşi că acest interes prezintă un dublu aspect (cauza Gnahore, menţionată mai sus, paragraful 59): pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluţie într-un mediu sănătos; pe de altă parte, să menţină legăturile acestora cu familia, cu excepţia cazului în care aceasta s-a arătat a fi nedemnă, deoarece distrugerea acestei legături determină ruperea copilului de rădăcinile sale (cauza Maumousseau şi Washington împotriva Franţei, nr.39.388/05, paragraful 67).

Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20.11.1989 consacră faptul, că în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Distinct de cele enunțate, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți conchide de a admite apelul declarat de avocatul Serghei Guțu în interesele apelantului Copacinschi Denis, cu casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Soroca sediul Florești din 20 noiembrie 2023 și emiterea unei noi hotărâri, potrivit căreia acțiunea civilă formulată de Copacinschi Olga se respinge.

Conducându-se de prevederile art.385 lit.c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți,-

decide:

Admite apelul declarat de avocatul Serghei Guțu în interesele apelantului Copacinschi Denis.

Casează integral hotărârea Judecătoriei Soroca sediul Florești din 20 noiembrie 2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Copacinschi Olga împotriva lui Copacinschi Denis, intervenient accesoriu Organul de Tutelă şi Curatelă raionul Floreşti privind decăderea din drepturile părintești, cu emiterea unei noi hotărâri, potrivit căreia acțiunea civilă formulată de Copacinschi Olga se respinge.

Decizia este definitivă, fiind cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, judecător **Elena Grumeza**

Judecătorii: **Natalia Chircu** **Dumitru Corolevschi**